

Відправлятися у цю подорож найкраще з правого берега річки Стир у районі вул.Набережна. Приблизно через 5 год. руху на правому березі з'явиться село Кульчин. Трохи далі на правому березі є чудове місце для ночівлі.

Далі – по течії річки – село Жидичин, перша згадка про яке в Іпатієвському літописі датується 1227 р. у той час його відвідав князь Данило Галицький. На високому пагорбі біля річки збереглися залишки городища Х-ХІІІ ст. Туристи закінчують свій маршрут у районному центрі Рожище.

У туристично-рекреаційному комплексі Волині існує ряд проблем. Значно послабився контроль органів місцевої влади за дотриманням екологічних і санітарних норм при проведенні туристичних заходів, що негативно впливає на стан навколишнього середовища.

Студенти під час походів залучаються до вивчення історичних пам'яток, природи, тваринного і рослинного світу, вчать ефективно використовувати рекреаційні ресурси рідного краю.

Література:

1. В. Й. Павлик. *Покличте нас у турпохід.* – К.: „Здоров'я”, 1991.
2. В. І. Павлов, Л. М. Черчик. *Рекреаційний комплекс Волині: територія, практика, перспективи.* Луцьк, 1998.
3. *Сьоррегіон Буг: Волинська область. За ред. П. П. Клімчука, П. В. Луцишина, В. Й. Лажніка.* Луцьк. Рекреаційно-видавничий відділ ВДУ, 1997.

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНО ДОПУСТИМА РЕКРЕАЦІЙНА МІСТКІСТЬ ЛІСОВИХ ТЕРИТОРІЙ

ЕВЕЛІНА КУЛЬЧИЦЬКА

Національний лісотехнічний університет України

Провідне місце серед природних рекреаційно-туристичних ресурсів західного регіону займають ліси, які поряд із продукуванням деревної сировини та побічних продуктів, являються продуцентами рекреаційних послуг. Впровадження туристичної діяльності на лісових територіях, а отже, додаткового навантаження на лісові екосистеми, вимагає ретельних розрахунків і аналізу.

Більшість дослідників класифікують рекреаційні навантаження за ступенем впливу на природні комплекси, тобто за екологічним критерієм: допустимі (які призводять до 1-2 стадій дигресії природних комплексів), гранично допустимі (відповідають верхній межі 3-ї стадії дигресії), критичні (4-та стадія дигресії) та катастрофічні рекреаційні навантаження (5-та стадія дигресії).

Оскільки вважається, що межа стійкості лісу проходить між 3-ю та 4-ю стадіями дигресії, допустиме та гранично допустиме рекреаційне навантаження можна віднести до екологічно допустимих рекреаційних навантажень, а критичне та катастрофічне - до екологічно недопустимих [1].

Поряд з тим, Амоша М.І. виділяє окремо термін “мінімальне навантаження”, який “носить більше економічний характер і враховує мінімальну ємність рекреаційної території, яка дозволяє окупити капіталовкладення, витрачені на будівництво всіх об’єктів та благоустрій території, охорону середовища та експлуатаційні витрати” [2]. Однак, на нашу думку, доцільним буде також ввести поняття прибуткове рекреаційне навантаження, яке дозволяє не тільки покрити витрати, але й отримати прибуток від здійснення рекреаційно-туристичної діяльності. Відповідно, під збитковим рекреаційним навантаженням будемо розуміти таке навантаження, при якому витрати на ведення рекреаційно-туристичного господарства будуть перевищувати надходження від надання рекреаційно-туристичних послуг.

А оскільки розвиток рекреаційно-туристичної діяльності має бути як екологічно безпечним, так і економічно вигідним, доцільним буде ввести поняття “еколого-економічно допустиме рекреаційне навантаження”. Під зазначеним терміном будемо розуміти таке рекреаційне навантаження, яке буде забезпечувати рентабельність рекреаційно-туристичному господарству та здатність лісової екосистеми до самовідновлення. Відповідно, недопустимими рекреаційними навантаженнями, з еколого-економічної точки зору, будуть навантаження, які перевищують гранично допустимі норми або є нижчими за мінімальні. Якщо ж мінімальні рекреаційні навантаження для певної території є вищими від гранично допустимих, то розвиток рекреаційно-туристичного господарства на даній території є недоцільним з еколого-економічної точки зору.

Сформована нами еколого-економічна класифікація рекреаційних навантажень на природні комплекси, у тому числі на лісові екосистеми представлена у таблиці 1.

Таблиця 1

Еколого-економічна класифікація рекреаційних навантажень

За ступенем впливу на природні комплекси (за екологічним критерієм)		За ступенем впливу на прибутковість господарства (за економічним критерієм)		Економічно доцільне рекреаційне навантаження		Економічно недоцільне рекреаційне навантаження	
		Мінімальне	Прибуткове	Збиткове			
Екологічно допустиме	Допустиме	Еколого-економічно допустиме рекреаційне навантаження					
	Гранично допустиме						
Екологічно недопустиме	Критичне	Еколого-економічно недопустиме рекреаційне навантаження					
	Катастрофічне						

З рекреаційним навантаженням пов'язано поняття “рекреаційна місткість”. Якщо під рекреаційним навантаженням розуміють кількість відвідувачів на одиницю площі за одиницю часу, то рекреаційна місткість – це загальна кількість осіб, які можуть перебувати на даній території протягом певного часу. Тобто під рекреаційною місткістю розуміють сукупність рекреаційних навантажень всіх лісових ділянок досліджуваної території, що призводить їх до певної стадії рекреаційної дигресії. Виходячи з наведеної вище еколого-економічної класифікації рекреаційних навантажень можна виділити відповідні їм види рекреаційної місткості територій: допустима, гранично допустима, критична, катастрофічна, мінімальна, прибуткова, еколого-економічно допустима тощо.

Таким чином, враховуючи те, що економічний розвиток повинен органічно вписуватися у межі екологічних можливостей, при розвитку рекреаційно-туристичної діяльності необхідно дотримуватись наступної умови:

$$Q_{\min} < Q_d < Q_{\max}, \quad (1)$$

де Q_{\min} – мінімальна рекреаційна місткість, чол.;

Q_d – еколого-економічно допустима рекреаційна місткість, чол.;

Q_{\max} – гранично допустима рекреаційна місткість території, чол.

Отже, з метою дотримання принципу безперервного невиснажливого лісокористування та принципу розширеного відтворення лісових ресурсів при плануванні розвитку рекреаційно-туристичного господарства одними з найважливіших задач є визначення еколого-економічно допустимої рекреаційної місткості території, що дасть можливість утримувати рекреаційні зони у належному стані та забезпечувати рентабельність рекреаційно-туристичного господарства.

Література:

1. Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. – К.: Урожай, 1987.

2. Мамутов В.К., Амоша М.И., Дементьева Т.Н. и др. Рекреация: социально-экономические и правовые аспекты. – К.: Наукова думка, 1992. – 142 с.

КОМУНІКАТИВНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

ЯНОШ ШЛЯХТА, ТАМАРА ВОЛОШЕНКО
Національний лісотехнічний університет України

За даними Всесвітньої туристичної організації, яка діє при ООН, туризм щорічно приносить доходів на суму близько 4 трильйони доларів. Тому вважається, що туристична індустрія з її потужно розвинутою інфраструктурою – це найбільший у світі роботодавець.

Для нашої молодой держави з її багатим історичним минулим та цікавими пам'ятками як цих подій, так і збереженої природи - це особливо актуально.